

M.A. (SANSKRIT) Semester - 2 (CBCS) Examination

May/June-2021 (NEW COURSE)

GADYAKAVYA : HARSHACHARITA: UCCHAVASA 5 AND DASAKUMARACHARITA :
UCCHAVASA 8(CORE)

Time: 1:30 Hours

Marks: 42

Instructions:

1. Figure to the right indicate marks.
2. There are five questions in the question paper.
3. Answer any three of the following questions.

પ્રશ્ન.૧ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે ગદ્યખંડોનો અનુવાદ કરો. (૧૪)

૧. દુષ્ટવા ચ પૂર્વનિમિત્તપરંપરાવિર્ભાવિતભીતિરભિધત હદયેન । કુરડગકસ્તુકૃતપ્રણામઃ સમુપસૃત્ય પ્રથમમાનનસલગ્નં વિષાદમુપનિન્યે, પશ્ચાલ્લેખમ્ । તં ચ દેવો હર્ષઃ સ્વયમેવાદાયાચયત્ । લેખાર્થેનૈવ ચ સમં ગૃહીત્વા હદયેન સંતાપમવગ્રહરુપોઽભ્યધાત્કુરડગક ! કિં માન્થં તાતસ્વ? હતિ ।
૨. તદ્દુત્ત્વા વાષ્પવેગગૃહમાણાઙ્ગરં કથંકથમચ્ચાયતં નિઃશ્વસ્યોવાચ- વત્સ ! જાનામિ ત્વાં પિતૃપ્રિયમતિભૃદુહદયમ્ । ઈદુશેષુ વિધુરયતિ ધિમતોઽપિ ધિયમ્ । અતિદુર્ધરો બાન્ધવ સ્નેહઃ સર્વપ્રમાથી । યતો નાઈસ્યાત્માનં શુચેઽતુમ્ । ઉદામમહાઙ્ગરદગ્ધોઽપિ દશ્યો સ્વલ્પમધિકતરમનેનાયુષ્મઙ્ગાધિના । નિશિતમિવ શસ્ત્રં તક્ષ્ણોતિ માં ત્વદીપસ્ત નિમા । સુખં ચ રાજ્યં ચ વંશશ્ય પ્રાણાશ્વપરલોક શ્ચ ત્વપિ મે સ્થિતાઃ ।
૩. એતઙ્કાર્ણ્ય સ્થાન એવ ગુરુભિરનુશિષ્ટમ્ । તથા ક્રિયતે ઇત્યન્તેઃ પુરમવિશત્ । તાં ચ વાર્તા પાર્થિવેન પ્રમઙ્ગાસંનિધૌ પ્રસઙ્ગેનૌડીરિતામુપનિશમ્યસમીપાપવિષ્ટશ્ચિતાનુવૃત્તિકુશલઃ પ્રસાદચિતો ગીતનૃત્યવાદ્યાદિષ્વબાહ્યોબાહ્યનારીપરાયણઃ પટુરયન્ત્રિતમુખો બહુભાઙ્ગિવિશારદઃ પરમર્માન્વેષણપરઃ પરિહાસ પિતા પરિવાદરુચિઃ પૈશુન્યયણિઙતઃ સચિવમણ્ડલાઙ્ગચ્યુત્કો ચહારીસકલદુર્નયોપાધ્યાયઃ કામતન્ત્રકર્ણધાર કુમારસેવકો વિહારભદ્રો નામ સ્મિતપૂર્વવ્યજ્ઞાપયત્ દેવ ।
૪. અસ્મિંશ્વાન્તરે મન્ત્રિવૃદ્ધો વસુરઙ્ગિજત કૈશ્વિન્મોલૈઃ સંભૂય બાલમેનં ભાસ્કરખર્માણમ્, અસ્તૈવ જ્યાયસીં ભગિનીં ત્રયોદશવર્ષા મજ્જુવાદિનીમ્અનયોજ્ઞ માતરં મહાદેવીં વસુંધરામાઙ્ગાપસર્પત્રાપઙ્ગોઽસ્યા ભાવિતયા ડાહજ્વરેણ ડહમજહાત્ । અસ્માઙ્શૈર્મિત્રૈસ્તુ નીત્વા માહિષ્મતિં ભર્તુઙ્ગૈરમાતુરાયભ્રાત્રે મિત્રવર્મણે આપત્યા ડવીઙ્ગર્ષિતાભૂત । તાં ચાર્યામનાર્યોસાવન્યથામન્યતાનિર્ભત્સિશ્ચ તયા સુતમિયમખણ્ડચારિત્રા રાજ્યાર્તે ચિકીર્ષતિ ઇતિ નૈધુણ્યાચ મેનંબાલમજિઘાંસીત્ ।

પ્રશ્ન.૨ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પૂર્વાપર સંદર્ભ આપી સમજાવો. (૧૪)

૧. યુગે યુગે વ્યતીતાનિ કસ્ય તે કસ્ય વા ભવાન્ ।
૨. અકારણદેવ ચાજાયત ગરીપસી દુઃખાસિકા ।
૩. આગનદ્રીપદ્મુદ્દેન સ્વલ્પધ્વના સુખેન વર્તતે લોકપાત્રા ।
૪. નનુ ચતસ્રો રાજવિદ્યાસ્રયી વાર્તાન્વીક્ષિકી દણ્ડનીતિરિતિ ।

પ્રશ્ન.૩ ગદ્યસાહિત્યના ઉદ્દગમ અને વિકાસની સવિસ્તર ચર્ચા કરો. (૧૪)

પ્રશ્ન.૪ કથા અને આખ્યાયિકાનાં લક્ષણો આપી દશકુમાર ચરિતનો સાહિત્ય પ્રકાર જણાવો. (૧૪)

પ્રશ્ન.૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પર વિવેચનાત્મક નોંધ લખો. (૧૪)

૧. 'હર્ષચરિત' શીર્ષકમ્ ।
૨. પ્રભાકરધર્મનસ્ય મૃત્યુપ્રસઙ્ગ ।
૩. દશકુમારચરિતે સમાજદર્શનમ્ ।
૪. દણ્ડિનઃ પદલાલિત્યમ્ ।